

A GYORSSEGÉLY ALAP UKRAJNÁÉRT PROGRAM
ÉRTÉKELÉSE

KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY – MAGYARORSZÁG
2024

KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY – MAGYARORSZÁG GYORSSEGÉLY ALAP UKRAJNÁÉRT PROGRAMJÁNAK ÉRTÉKELÉSE

AZ ALAP LÉTREHOZÁSA

A [Kárpátok Alapítvány](#) küldetése a Kárpátok régióban élő emberek életminőségének javítása, a régió társadalmi, etnikai, kulturális és környezeti értékeinek megőrzése és fenntartható fejlődésének elősegítése. Az Alapítvány bátorítja a non-profit, állami és profitorientált szervezetek együttműködését, a határokon átívelő és interetnikus közeledéseket. Célja a társadalmi tudatosság, szerepvállalás és összetartás, a regionális érték- és identitástudat erősítése. Az alapítvány támogatási és programtevékenységet is folytat, 1995-ben történt megalakulása óta, összesen 16 millió USD-t adományozott több száz civil szervezetnek és helyi önkormányzatnak, az öt ország határmenti térségeit felölelő Kárpátok régióban.

Az egri székhelyű alapítvány az ukrainai háború kitörésének első napja óta elkötelezett a háborús agressziót elszenvedők megsegítése iránt. Számos eszközzel segíti az Ukrajnából menekülők jóllétét és társadalmi beilleszkedését Magyarországon és jelentős lépéseket tesz az ukrán határon túl élő, frontvonalban harcoló – elsősorban civil szereplők humanitárius támogatása érdekében is. A kialakult helyzetre való gyors reagálás kiemelkedő fontosságú a szervezet életében és működésében. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy nagy szükség van a gyors és hatékony beavatkozásra, hiszen sokszor egy-egy pályázati kiírás is számottevő változást eredményezhet. A program meghirdetése előtti héten, 2022 februárjában – a stáb előkészítő tevékenysége révén - már helyzetfelmérés zajlott, forráskereséssel. A Kárpátok Alapítvány a háború második hetében létrehozta a [Gyorssegély Alapot](#), az Ukrajnában dúló háború okozta krízis, menekültválság kezelésére irányuló civil kezdeményezések finanszírozására, majd március végén megjelent az első pályázati kiírás.

A támogatás anyagi háttereként az alapítvány donor szervezeteket keresett, hazai és külföldi kapcsolatok segítségével magánemberek, hazai vállalkozók támogatása jelent meg. Gyorssegély Alap Ukrajnáért adományozói, akiknek ezúton is szeretnénk köszönetet mondani: Kárpátok Alapítvány - Ukrajna, Karpatska Nadacia, KKV Műhely, Békutatuj, Fondation de France, Fred C Robey Trust, Global Leadership, Hungarian American Coalition, MitOst, Palóc Hálózati szövetség, Plan31, Porticus, TZMO SA, Network of European Foundations Civitates Alapja - Ökotárs Alapítvány, Nemzetközi Visegrádi Alap, King Baudouin Foundation.

A beérkezett pályázatok értékelése és kiválasztása során az alapítvány kuratóriuma azokat a pályázatokat részesítette előnyben, amelyek folyamatokban gondolkodtak (szemben az eseti akciókkal) és korábbi releváns tapasztalatokra építettek. A kiválasztás során előnyt élveztek azok a pályázatok, amelyek romáknak, menekült gyerekeknek nyújtottak programokat. Mivel az állami ellátórendszer nem tudott megfelelően reagálni a kialakult helyzetre, a menekültválságban részt vevő civilek infrastrukturális- és kapacitásfejlesztése is kiemelt figyelmet kapott.

Egyszerűsített pályázati rendszerben 2022 februárjától 2023 áprilisáig volt igényelhető támogatás, mellyel a civil szervezetek az érintettek jóllétének biztosítását kívánták elérni az általuk megvalósított tevékenységgel, programmal, eseménnyel, rendezvénnyel, akciókkal vagy folyamatokkal.

Azon szervezetek nyújthattak be pályázatot a [kiírásra](#), melyek legalább egy éve (2021-ben) bejegyzett civil szervezetként működtek, és az Észak-Magyarországi és/vagy Észak-Alföldi régiókban tevékenykedtek. Fontos szempont volt a korábbi releváns tapasztalat sérülékeny/roma közösségekkel, szociális, kulturális, oktatási programok szervezése és lebonyolítása terén. A támogatási összegnek nem volt minimum korlátja, maximális összege 500.000.-Ft/projekt programok, rendezvények, akciók, folyamatok szervezése esetén; 1.000.000.- Ft/projekt civil infrastrukturális vagy humán erőforrásfejlesztési céllal, beleértve a koordinációt, együttműködések kialakítását is.

Az Alap létrehozásától 2023. június 30-ig összesen 22 pályázati határidőt tűzött ki a Támogató, mely idő alatt 33 db kérelem érkezett be. A beérkezett, hiánytalan kérelmeket kétheti, 10 napos rendszerességgel, folyamatosan bírálta el a Kárpátok Alapítvány kuratóriuma. A támogatási összeget a szerződés aláírását követően, 50-100%-ban előre utalta át az Alapítvány a támogatottaknak.

Az alábbi elemzés a létrehozott Gyorssegély Alap Ukrajnáért program 2022-2023 közötti időszakát kívánja részletesen bemutatni.

A GYORSSEGÉLY ALAP TÖRTÉNETE, NEMCSAK SZÁMOKBAN

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) hetente frissülő honlapján, a 2023. május 5-ikei adatai alapján Európa szerte közel 8 millió 183 ezer Ukrajnából menekült személyt vettek számba, akik közül 5 millió 065 ezer regisztrált ideiglenes védelemre (vagy hasonló európai nemzeti védelmi rendszerekre).¹

A magyar határátkelőhelyeken közel 1,8 millió ukrán menekültet regisztráltak 2022 novemberéig, akik közül valamivel több, mint 32 ezer fő kért ideiglenes védelmet, mivel rövidebb vagy hosszabb ideig Magyarországon kívánt maradni.² A Kárpátok Alapítvány támogatott szervezeteken keresztül nagyságrendileg 1000 főt ért el közvetlenül, további 500 fő közvetetten részesült a megvalósítók által nyújtott szolgáltatásban, ellátásban.

A támogatott projektek egy nagyobb egészbe ágyazódnak be, programunk szakmaiságát egy tőlünk teljesen független, friss kutatási eredménnyel³ kívánjuk alátámasztani. A tanulmány négy különböző tartózkodási kategóriába sorolja a menekülteket, melyhez négy különböző szükséglet-struktúra rendelhető. Ezek az eredmények konkrétan alkalmazhatók a differenciált, hatékony és „gazdaságos” segélyezési, támogatási programok kialakításánál.

A Kárpátok Alapítvány a támogatott projektek megvalósítása során találkozott számos helyzettel, problémával. Mint donor, illetve adományozó szervezet számára is fontos ismérv, hogy az ide érkező menekült személyek/családok milyen motivációkkal tartózkodnak Magyarországon, és ezekhez a motivációkhoz milyen szükségletek tartoznak. A tartózkodási prognózis meghatározója a szükségleteknek, az erre való gyors reagálás pedig az Alapítvány által támogatott civil szervezetek hatékonyságát és szakmaiságát jelzi. Ezek közül számunkra a tartósan és a határozatlanidőre Magyarországon tartózkodó célcsoportok

¹ [SituationUkraineRefugeeSituation \(unhcr.org\)](#), letöltés: 2023.05.05.

² Bartal Anna Mária, Önkéntes szemle, 2022.2 (4) in.:30.

³ Bartal Anna Mária: a középtávú szükségletfelmérés eredményei a magyar ökumenikus segélyszervezet által támogatott ukrajnai menekültek körében; [Önkéntes szemle 2. évf. 4. sz. \(2022.\)](#)

igényei, szükségletei voltak, melyre hatékonyan kívántunk reagálni. Az elemzés és a saját tapasztalataink alapján elmondható, hogy a célcsoport középtávú szükségletei leginkább vegyes támogatási formában elégíthetők ki egy középtávú támogatási programban: természetbeni és materiális tárgyúak voltak a szükségletek (élelmiszer, tisztálkodószerek és ruházat, lakhatás és menekültügyi ügyintézés), emellett megjelentek a szolgáltatás jellegű igények (tolmácsolás, gyógyszer-támogatás, nyelvtanfolyam), amelyek a legegyszerűbben forintosíthatóak, utalványok vagy adományok révén támogathatóak. A támogatott projektek is e célok mentén szerveződtek.

A pályázati kiírásra, az adott időszakban 33 db pályázat érkezett 46.041.383.-Ft támogatási igénnyel. Ezekből 20 db támogatott, 8 db elutasított, 1 db hiánypótlásra várt, 1 db továbbfejlesztésre javasolt, 1 db visszavont és 2 támogatástól elállt a szerződő fél, ez így 60,6%-os sikerességet mutat.

A program első évében, 2022-ben 21 db beérkezett pályázatból 12 db nyertes, 2023-ban a beérkezett 12 db támogatási igényből 8 db nyertes pályázat született.

Benyújtott pályázatok státusza	Db	%
Elállás	2	6,06
Elutasított	8	24,24
Hiánypótlás	1	3,03
Támogatott	20	60,60
Továbbfejlesztendő	1	3,03
Visszavont	1	3,03
Összesen	33	100

Külön kiemelendő, hogy az első félév támogatási tapasztalatai és látható eredményei alapján szervezetünk részalapot hozott létre a Network of European Foundations Civitates Alapjának támogatásával az Ökotárs Alapítvány közreműködésével. Ennek köszönhetően támogatást kaphattak az Ukrajnában dúló háború okozta krízis, a menekültválság kezelésére irányuló civil kezdeményezések. Így a Kárpátok Alapítvány Gyorssegély Alapjának része lett a „Roma menekültek integrációjának elősegítése Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyékben” [részalap](#), mely az ügyben aktív civil segítők részére nyújtott célzott támogatás volt, maximum 4 millió forint értékben. Az alprogram meghívásos rendszerben, koncentráltabb feladatokra, magasabb támogatási összeggel, hatékonyabban kívánta segíteni a háború kapcsán végzett civil munkát.

Olyan, az Ukrajnából menekülőket segítő civil kezdeményezések kaptak támogatást, amelyek az északkelet-magyarországi térségben valósultak meg. Kiemelt céljuk a Magyarországon tartózkodó roma származású, sérülékeny menekült személyek, családok, gyerekek támogatása volt. Komplex szemléletű projekttervek részesülhettek támogatásban, amelyek az érintettek szükségleteit és körülményeit alapul véve, szociális, oktatási, egészségügyi és kulturális területen tudtak segítséget nyújtani. Ezzel támogatva a Roma származású menekült családok, gyerekek, felnőttek magyarországi lakhatását, szociális, egészségügyi és oktatási közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, munkaerőpiaci integrációjukat, valamint a mindezekhez szükséges hivatalos ügyintézésben adott asszisztenciát és/vagy szakmai segítséget.

Ebben az alprogramban két szervezet, két körben részesült összesen 10.898.000.- Ft támogatásban. A két egyesület a nagykállói Somnakuno Drom Roma Női Civil Egyesület,

támogatása 3.800.000.-Ft volt 2022.09.01-2022.12.31. közötti és 1.500.000.-Ft 2023.07.01.-2023.09.30 közötti megvalósítási időszakra; és a nyíregyházi XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete, mely szintén ezekre az időszakokra 4.098.000.-Ft és 1.500.000.-Ft támogatásban részesült. A kiírásra összesen 7 pályázat érkezett be, ebből négy került támogatásra, két szervezet által megvalósítva.

A forrás allokálásával a Kárpátok Alapítvány jelentős mértékben járult hozzá a támogatott szervezetek kapacitásépítéséhez, fejlesztve ezzel az adminisztrációs, menedzsment, forrásszerzési, kommunikációs feladataik hatékony ellátását, általános működésüket. A pályázók mind olyan szervezetek voltak, amelyek korábban nem vettek részt a menekültellátásban, ezért még inkább releváns volt a támogatásuk, megerősítésük. A projektek során felépített és megvalósított együttműködések más civil szervezetekkel, intézményekkel és kormányzati szervekkel kiemelkedő fontosságú volt a hosszútávú és közös, helyi szükségletekre reagáló munkájukban.

A pályázati alprogram számszerűsíthető eredményei nem kerülnek külön kiemelésre, azok szerepelnek az összesítésben.

Benyújtott pályázatok státusza	Igényelt támogatási összeg (Ft)	Igényelt összeg aránya (%)
Elállás	1 481 856	3,22
Elutasított	9 971 000	21,66
Hiánypótlás	1 085 000	2,36
Támogatott	31 003 527	67,33
Továbbfejlesztendő	1 000 000	2,17
Visszavont	1 500 000	3,26
Összesen	46 041 383	100

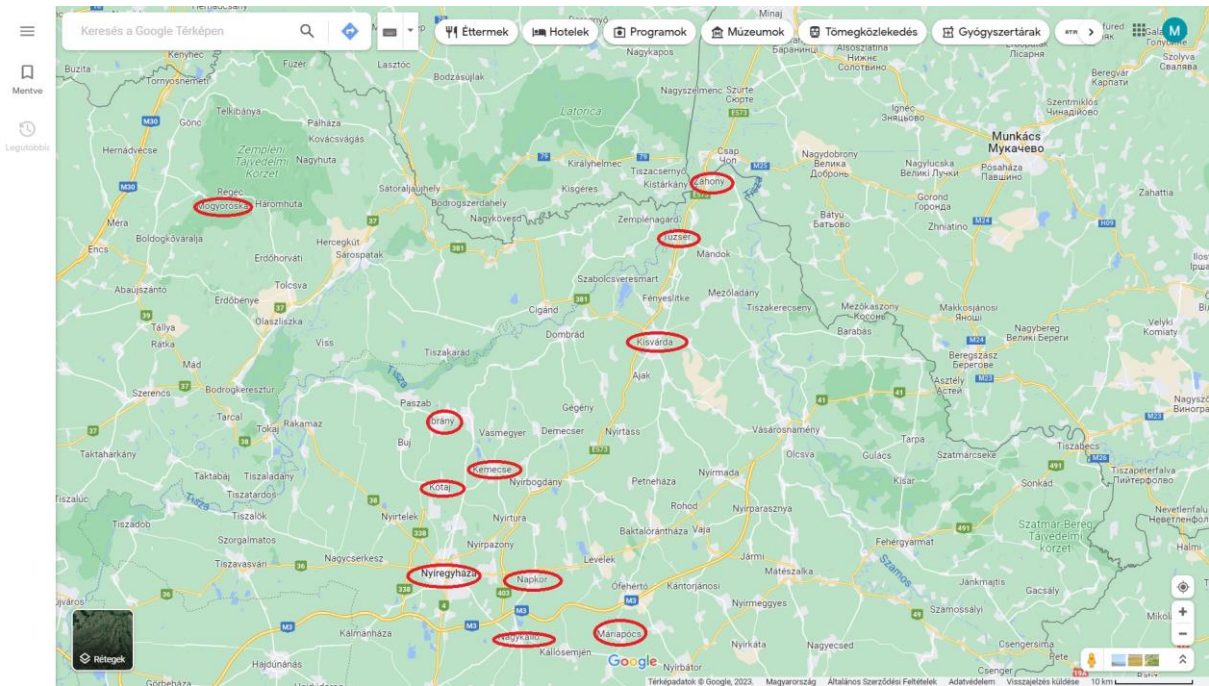
A beérkezett 33 db pályázat forrásigénye 46.041.383.- Ft volt, ebből a 20 db nyertes pályázó 31.003.527.-Ft támogatást kapott, mely az összes igény 67,33%-a.

Támogatott szervezetek: XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete (5 projekt), Somnakuno Drom Roma Női Civil Egyesület (4 projekt), Rejtett Kincsek Down Egyesület (2 projekt), Kőrösi Csoma Sándor Egyesület (2 projekt), „Orvosi Segítség Ahol Kell” Alapítvány, Lógjunk Anyuval Egyesület, Kis Bocs Baba- Mama Közhasznú Egyesület, ZÖLD KÖR, Dorkász Szolgálat Közhasznú Alapítvány, Pantó Antal Hagyományőrző Egyesület, Működők Egyesület.

A beadott pályázatok átlagos megvalósítási ideje 3,03 hónap, a nyertes projekteké 2,72 hónap volt, összesen 52 hónapnyi programmal segítve ezzel a célcsoportot. A legrövidebb projekt 1 hónapig, a leghosszabb 4 hónapig tartott.

Nem minden pályázat számszerűsítette egzakt módon a közvetlenül elért célcsoport létszámát, de a meglévő adatok alapján legalább 1000 Ukrajnából, a háború elől menekülő személy (család, gyermek) kapott segítséget a támogatott projektek eredményeként, míg további 500 fő, mint közvetett haszonélvező részesült a nyújtott szolgáltatásokból.

A nyertes pályázók székhelye szerint az Észak-alföldi régió volt a domináns (16 szervezet), egy szervezet Közép-magyarországi, egy Észak-magyarországi székhellyel rendelkezik. A megvalósítás két kivétellel az Észak-alföldi régióban, határmenti településeken valósult meg, amelynek egy részét térképen is be tudjuk mutatni, a teljes település listát a lentebb soroljuk fel.

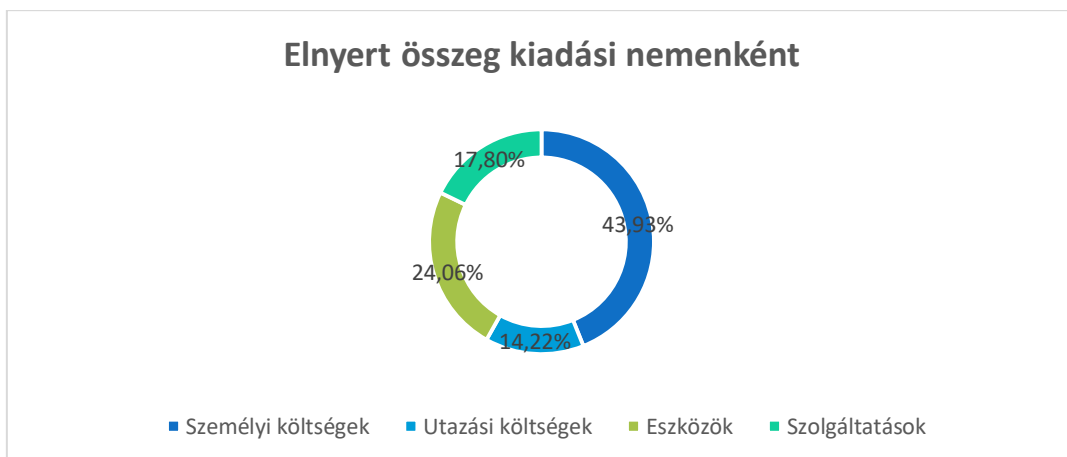

Támogatott projektek megvalósítási helyszínei: Kemece, Hajdúhadház, Záhony, Ibán, Nyíregyháza, Napkor, Mogyoróska, Beregsurány, Kisvárd, Füzesabony, Gyöngyös, Eger (2 kollégium), Szabolcsi, Hajdú-Bihar megyei települések, Bodrogolaszi, Hajdúszoboszló, Csaolc, Hodász, Paszab, Kismanény, Nyírpilis, Máriapócs, Kótaj, Debrecen, Öcsöd, Ibán, Uszka, Tuzsér, Fülöpösdaróc, Napkor.

Támogatott szervezetek székhely települése: Nyíregyháza, Nagyálló, Debrecen, Budapest, Szihalom, Hajdúböszörmény, Öcsöd, Napkor.

Támogatott szervezetek: XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete (5 projekt), Somnakuno Drom Roma Női Civil Egyesület (4 projekt), Rejtett Kincsek Down Egyesület (2 projekt), Kőrösi Csoma Sándor Egyesület (2 projekt), „Orvosi Segítség Ahol Kell” Alapítvány, Lógjunk Anyuval Egyesület, Kis Bocs Baba- Mama Közhasznú Egyesület, ZÖLD KÖR, Dorkász Szolgálat Közhasznú Alapítvány, Pantó Antal Hagyományörző Egyesület, Működők Egyesület.

A nyertes projektek a költségvetésük 43,93%-át személyi jellegű ráfordításokra, 24,06%-át eszközök vásárlására, 17,8% szolgáltatásokra, míg 14,22%-át útiköltségre fordították.

Támogatási összeg	személyi kiadások	utazás	eszközök	szolgáltatások
100%	43,93%	14,22%	24,06%	17,8%
31 003 527 Ft	13 618 627 Ft	4 410 190 Ft	7 459 310 Ft	5 517 400 Ft

A katasztrófahelyzetben kialakuló szükségletekre adott válaszok (Jacobs 2019; és Dückers 2015; Bosmans 2022 szerzők által) csoportosítva az alábbi öt pontba sorolhatók:

- alapvető segítségnyújtás (biztonság, élelmiszer, menedék biztosítása, orvosi ellátás, gyógyszerek);
- tájékoztatás (az eseményről, a fejleményekről, a hozzátartozók hollétéről, az esemény lehetséges következményeiről, egészségi állapotra vonatkozólag);
- egészségügyi ellátás (megelőzés, diagnózis, kezelés);
- érzelmi és szociális támogatás (meghallgatás, elismerés);
- gyakorlati segítség (jogi tanácsadás, pénzügyi támogatás).

E fenti 5 szükségletcsoportot és a projektek által azonosított szükségleteket az alábbi táblázat segítségével mutatjuk be. Egy-egy támogatott projekt nemcsak egy homogén tevékenységet fedett le, előfordult, hogy több tevékenységcsoport megvalósításával is segítette a menekülteket. Így az alábbi kép rajzolódott ki a benyújtott és a támogatott projektek kapcsán:

Tevékenységtípus	Benyújtott pályázat (db)	Támogatott projekt (db)
Alapvető segítségnyújtás (biztonság, élelmiszer, menedék biztosítása, orvosi ellátás, gyógyszerek)	10	5
Tájékoztatás (az eseményről, a fejleményekről, a hozzátartozók hollétéről, az esemény lehetséges következményeiről, egészségi állapotra vonatkozólag)	4	3
Egészségügyi ellátás, orvosi segítségnyújtás (megelőzés, diagnózis, kezelés)	2	1
Szociális és érzelmi támogatás (meghallgatás, elismerés, gyerekprogramok, szabadidős, rekreációs programok)	24	16
Asszisztencia és gyakorlati segítség (jogi tanácsadás, pénzügyi támogatás)	14	9
Együttműködések kialakítása	3	10
Összesen:	57	44

Ebből látszik, hogy a legjellemzőbb segítő tevékenység a szociális és az érzelmi támogatás. A benyújtott tervek 42,11%-a, a támogatott pályázatok 36,36%-a erre a területre fókuszált. A

második helyen az asszisztencia és a gyakorlati segítségnyújtás szerepel (benyújtott 24,56%, támogatott 26,47%) és a harmadik fő terület az alapvető segítségnyújtás (benyújtott 18,52%, támogatott 36,36%).

A nyertes projektek rövid szakmai tartalmát, de a fenti csoportosításhoz képest bővebb tevékenységeiről az alábbiakban foglaltuk össze.

XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete:
Menekült családok egyénre szabott segítése - gyerekprogramok (10 gyermekes család számára), hivatalos dokumentumok beszerzésében való segítség (menedék státusz, tartózkodási hely bejelentés, létfenntartási segély) átmeneti vagy hosszabb távú szállás megtalálása, az ügyintézéshez kapcsolódó együttműködések kialakítása; adománygyűjtés a családok szükségleteinek megfelelően.
Öt menekült család segítése: gyermekek beiskolázásának, óvoda kezdésének előkészítése - kötelező oltások, taneszközök beszerzése, információs pont szolgáltatás létrehozása, működtetése.
Célcsoport: ukrain roma családok
Támogatási összeg (1): 1.050.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.05.01-2022.06.30.
Megvalósítási helyszínek: Kemece, Hajdúhadház
Támogatási összeg (2): 1.250.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.07.01-2022.08.31.
Megvalósítási helyszínek: Szabolcsi, Hajdú megyei települések
Támogatási összeg (3): 4.098.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.09.02-2022.12.31
Megvalósítási helyszínek: Uszka, Tuzsér
Támogatási összeg (4): 4.000.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.01.15.-2023.05.15.
Megvalósítási helyszínek: Uszka, Tuzsér, Debrecen, Fülöpösdaróc
Támogatási összeg (5): 1.500.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.07.01-2023.09.30
Megvalósítási helyszínek: Hajdúnánás, Tuzsér, Hajdúdorog
Somnakuno Drom Roma Női Civil Egyesület:
Családok komplex, célzott mentorálási programja két lépcsőben - mélyinterjú készítés, ennek megfelelő egyéni/családi tanácsadás, problémamegoldás.
Célcsoport: ukrain roma családok
Támogatási összeg (1): 998.400.-
Megvalósítási időszak: 2022.05.02-2022.08.02.
Megvalósítási helyszínek: Záhony, Ibrány
Támogatási összeg (2): 3.800.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.09.02-2022.12.31
Megvalósítási helyszínek: Záhony, Ibrány, Máriapócs, Kótaj
Támogatási összeg (3): 4.000.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.01.15-2023.05.15

Megvalósítási helyszínek: Ibrány, Hodász, Nyírpilis, Kótaj
Támogatási összeg (4): 1.500.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.07.01-2023.09.30
Megvalósítási helyszínek: Nagymihálydi, Geszteréd, Máriapócs, Nagyhalász
Zöld kör:
Kék-sárga közösségi délután: szórakoztató programok mellett tanácsadások - háziorvosi, pszichológiai, gyermeknevelési és munkaügyi szakemberek bevonásával.
Célcsoport: ukrainai menekült családok
Támogatási összeg: 500.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.08.10 – 2022.10.30.
Megvalósítási helyszínek: Bodrogolási, Hajdúszoboszló
Kis Bocs Baba-Mama Közhasznú Egyesület:
Komplex medientori szolgáltatás 3 településen, 4 helyszínen (Gyöngyös, Eger (2 helyszín), Füzesabony, 3 hónapon keresztül).
Célcsoport: Ukrainai menekült családok
Támogatási összeg: 1.492.627.-
Megvalósítási időszak: 2022.08.05-2022.10.28.
Megvalósítási helyszínek: Füzesabony, Gyöngyös, Eger (2 helyszín)
Dorkász Szolgálat Közhasznú Alapítvány:
Gyermekműsor és táncház, táncpedagógus vezetésével 51 gyermek számára.
Célcsoport: ukrainai menekült gyermekek
Támogatási összeg: 450.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.11.07-2022.12.11.
Megvalósítási helyszínek: Debrecen
Rejtett Kincsek:
Az Ukrajnából menekült családok gyermekei számára állapotfelmérés 10 alkalommal, erre alapozott egyéni gyógypedagógiai fejlesztés 50 alkalommal, 15 fő részére. A teljes családok kikapcsolódására játszóházas foglalkozás 6 alkalommal.
Célcsoport: menekült családok fogyatékossgal élő gyermekei
Támogatási összeg (1): 1.000.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.06.01-2022.08.31.
Megvalósítási helyszínek: Nyíregyháza
Támogatási összeg (2): 500.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.01.15-2023.04.15.
Megvalósítási helyszínek: Nyíregyháza
Kőrösi Csoma Sándor Egyesület:
35 fő táboroztatása két turnusban Mogyoróskán - kirándulások, túrák, kulturális foglalkozások.
Célcsoport: menekült családok és gyermekeik
Támogatási összeg (1): 280.000.-

Megvalósítási időszak: 2022.06.12-2022.08.30.
Megvalósítási helyszínek: Mogyoróska
Támogatási összeg (2): 472.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.06.01-2023.08.30
Megvalósítási helyszínek: Mogyoróska
„Orvosi Segítség Ahol Kell” Alapítvány:
Beregsurányban 0-24 orvosi ellátó pont működtetése, önkéntes orvosokkal.
Célcsoport: orvosi segítségre szoruló menekültek, önkéntesek
Támogatási összeg: 1.500.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.06.01-2022.08.31.
Megvalósítási helyszínek: Beregsurány
Lógvünk Anyuval Egyesület:
Családi kötelék erősítése Kisvárdán - laktációs, hordozó és csecsemőmasszázs előadás, tanácsadás; Partneri kötelék erősítése Nyíregyházán - 12 szervezettel megalakult a Menekülteket segítő nyíregyházi együttműködési hálózat.
Célcsoport: kisgyermekkel érkező menekült családok
Támogatási összeg: 1.500.000.-
Megvalósítási időszak: 2022.07.01.-2022.09.30.
Megvalósítási helyszínek: Kisvárda
Működők Egyesület:
A Napkoron tartózkodó roma menekült családok bevonása a helyi ellátórendszerbe, közösségi napok szervezése
Célcsoport: menekült roma családok
Támogatási összeg: 900.500.-
Megvalósítási időszak: 2023.04.01-2023.05.31
Megvalósítási helyszínek: Napkor
Pantó Antal Hagyományőrző Egyesület:
Nagymuzsalyi civilek és menekültek támogatása, hagyományőrző programok, helyi értékek bemutatásával, adománygyűjtéssel.
Célcsoport: menekült családok
Támogatási összeg: 212.000.-
Megvalósítási időszak: 2023.03.01-2023.05.30.
Megvalósítási helyszínek: Öcsöd

A program során fontos együttműködések alakultak, melyek segítségével még hatékonyabban, egyeztetett és koncentrált módon tudott megvalósulni a legfontosabb cél, az Ukrajnából menekülők sokrétű támogatása. Az összefoglaló a támogatott szervezet nevét és a projekt megvalósításában résztvevő, együttműködő partnerek nevét tartalmazza.

Támogatott szervezet: XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete

Partnerei:

Tabula Pláza Alapítvány (Nyíregyháza)

Magyar Vöröskereszt (Nyíregyháza, Kisvárdai)

Máltai Szeretetszolgálat (Debrecen)

Horváth József vállalkozó (Kisvárdai)

EMMA Egyesület (Miskolc)

Roma Segítők a Ukrán menekültekért (Budapest)

aHANG (Budapest)

Szécsi Magdi (Budapest) segíti a roma ukrán menekülteket)

Településen dolgozó védőnő, háziorvos- a menekült családok közös gondozása

Lógjunk Anyuval Egyesület- részt vettünk a záró rendezvényükön

Dorkász Alapítvány- Debreceni menekült táborba programot viszünk

ENSZ –IOS Szabó Mátyás- együttműködést ajánlott fel, Uszka élők menekült családok kapcsán

Romaversitas- felzárkóztató program a menekült diákoknak

Partners Hungary Alapítvány - Laptopok igénylése a tanulásban résztvevő menekült diákoknak

Polgármester - Uszka

Támogatott szervezet: Somnakuno Drom Roma női Civil Egyesület

Partnerei:

Ibrány város önkormányzat

Országos Cigány Misszió

Partners Hungary Alapítvány

IOM Mobil csapata

UNHCR

XXI.századi Roma Nők Egyesülete

Támogatott szervezet: Rejtett Kincsek Down Egyesület

Partnerei:

Nyíregyházi Esélycentrum

Nyíregyházi Egyházmegye Cigánypasztorációs referense

Nyíregyházi Egyházmegyei Karitás

Máriapócsi Tanoda

Támogatott szervezet: Kőrösi Csoma Sándor Egyesület

Partnerei:

Dorkász Szolgálat Alapítvány

Támogatott szervezet: „Orvosi Segítség Ahol Kell” Alapítvány

Partnerei:

International Organization for Migration

Máltai Szeretetszolgálat (Beregsurány)

AMDA Japán

Támogatott szervezet: Lógjunk Anyuval Egyesület

Partnerei:

Menekülteket segítő nyíregyházi együttműködési hálózat (12 szervezettel)

Várda Hagyományőrző Kulturális Egyesület

Városi Egészségügyi Alapellátás/Védőnői szárny (Kisvárdai)

kisvárdai Szent Damján Görögkatolikus Kórház

Támogatott szervezet: Zöld Kör

Partnerei:

Bodrog Egyesület

Művészanya társulata

Támogatott szervezet: Kis Bocs Baba- Mama Közhasznú Egyesület

Partnerei:

Idegenrendészet- Menedékes státusz, hatósági igazolás, jogszabályok

Tankerület: óvodai, iskolai beiratkozás

Kormányhivatal: Ellátások

Járási Hivatal: közös védőnői együttműködés

Cordélia Alapítvány: Rendszeres pszichológiai tanácsadás, terápia szervezése

Egri Közösségi Alapítvány: Új programunk a Segítő kezek támogatása

SZGYF- Munkalehetőségekről tájékoztatás

Füzesabony Város Önkormányzata- Családok természetbeni támogatása kapcsán

Füzesabony- Szihalom Szociális, család és Gyermejköltségi Központ- Családgondozókkal való közös együttműködés, közös családlátogatás.

Egri Közösségi Alapítvány

Támogatott szervezet: Dorkász Szolgálat Közhasznú Alapítvány

Partnerei:

Bakator Népzenei Együttes

Kiemelkedő eredménynek véljük az együttműködések kialakítása terén, hogy a XXI. századi Roma Nők és a Szomnakuno Drom egyesület kezdeményezésére létrejött egy egymás kölcsönös segítségét célzó Facebook csoport, a "Menekülteket segítő Szabolcs megyei civilek" zárt csoport. Ezen keresztül menekültekkel kapcsolatos problémákat és megoldási javaslatokat tudtak egymással megosztani, gyorsan, hatékonyan. Közös javaslattétellel éltek a döntéshozók felé, ahol a térség legégetőbb problémáit fogalmazták meg. Előterjesztették az igényeket azoknak a segélyszervezeteknek, akiknek még volt erőforrásuk, tartalékuk, humán erőforrásuk, szétosztandó adományuk a menekültek számára. Létrehozták azt a Kerekasztalt, mely önkéntesen és szakmai alapon működve személyesen egyeztetette a menekültek helyzetét,

aktuális problémákra reagálva közös megoldásra, közös fellépésre sarkallva a résztvevő szervezeteket (Tabula Pláza Alapítvány (Nyíregyháza), Magyar Vöröskereszt (Nyíregyháza, Kisvárd), Máltai Szeretetszolgálat (Debrecen), Horváth József vállalkozó (Kisvárd), EMMA Egyesület (Miskolc), Roma Segítők a Ukrán menekültekért (Budapest), Településen dolgozó védőnő, házi orvos- a menekült családok közös gondozása, Lógjunk Anyuval Egyesület, Dorkász Alapítvány, ENSZ –IOS, UNHCR.)

A Támogatóval való együttműködés a pályázatok megvalósítói szerint nagyszerű, példaértékű és nagy biztonságot jelent a civil szervezetek számára. Az alábbi visszajelzések érkeztek a közös munka tapasztalatairól:

- rugalmasság
- kiváló együttműködés
- gyors reagálás
- hatékonyság
- rendszeres egyeztetések
- támogató közeg
- megbízható háttér
- türelmes, megértő hozzáállás
- további együttműködések kialakításában való segítség (laptop)
- a támogatottak összekötése - közös platformokon való részvétel
- szakmai kerekasztalok szervezése

Problématérkép, az eddig jelzett nehézségek alapján:

Probléma	Ok	Megoldási lehetőség
1. megszűnt weboldal	forráshiány	célzott támogatások megpályázása
2. a rezi árak változása nagy hatással van az albérleti díjakra és a fenntartási költségekre	központi szabályozás	megegyeznek a főbértővel egy kedvező albérleti díjba, vagy tömeg-szálláshelyre mennek, végső pont, hogy visszamennek Ukrajnába.
3. egyre nehezebb a tartós élelmiszerek adományozása, korlátozott vásárlási mennyiségek miatt	központi szabályozás	
4. az egyéni támogatás és fejlesztés sok időt, energiát vesz igénybe és nem biztos, hogy sikeres a végkimenet	egyéni és szervezeti megküzdési problémák	szupervízió
5. az Önkéntes orvosoknak elfogyott a szabadsága, így	munkaszervezés, munkaszabadi idő-önkéntes segítség egyensúlya	

egyre ritkábban tudtak jönni segíteni		
6. szervezeteknek külön-külön sok információjuk van, viszont ez már más szervezetekhez nem jut el	egyedi/egyéni megoldások	együttműködések, közös platformok kialakítása, erősítése
7. hátrányos megkülönböztetés	társadalmi, szociális, gazdasági, nemzeti megkülönböztetés	érzékenyítés, eddigi tapasztalatok elismerése/elismertetése

TANULSÁGOK, EREDMÉNYEK

A program elsődleges tapasztalata is igazolta, hogy az elmúlt 15 évben jelentősen leépült a **menekültellátással** foglalkozó térségi civil szektor, eltűntek azok a szervezetek, akik helyben, hatékonyan tudtak volna segíteni a menekültválságban. Több pályázat is érkezett olyan szervezetektől, amelyek helyismeret, korábbi releváns tapasztalat és a saját erőforrásuk kellő felmérése nélkül szerettek volna pályázati támogatáshoz jutni.

A sérülékeny csoportok nagyszámú megjelenésével meghirdetésre került a "Roma menekültek integrációjának elősegítése Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyékben" című részalap, mely kifejezetten e többszörösen hátrányos helyzetben lévő célcsoportra fókuszált. Ennek kiírása kiemelendő a szükségletekre való gyors reagálás szempontjából. A roma szervezetek gyorsan alkalmazkodva kínálták a segítő programjaikat, hiszen megfelelő módszertannal rendelkeztek és hosszú távú tapasztalataik voltak arra vonatkozóan, hogy milyen hasznos segítségre van szüksége a társadalom peremén élőknek. Így elmondható, hogy az új kiírásokra hatékony megoldásokat nyújtó szervezetek és projektek jelentek meg a rendszerben, amelyekben már nem feltétlenül a földrajzi lehatárolás, hanem a segítségnyújtás módja kapott prioritást, ezáltal a budapesti központú, de vidéken tevékenykedő szervezetek is be tudtak kapcsolódni a programba.

A támogató szempontjából minden projekt fontos, hiszen gyors, hatékony segítséget nyújtottak, helyben, a fennálló igényeknek megfelelően. Hasznosak voltak a gyermekprogramok és az anyáknak szóló tevékenységek, mert a válsághelyzetben különösen szükség van a kikapcsolódásra és arra, hogy egy kicsit kiszakadjanak az adott helyzetből.

A program zárásaként a Kárpátok Alapítvány 2023. május 17-én „Civilek a végeken – az ukrán háború okozta krízisre adott válaszok” címmel szervezte meg azt a konferenciát, ahol az északkelet-magyarországi térségben megvalósult, hiánypótló civil kezdeményezések mutatkoztak be. Meghívást kaptak a támogatót és a témában érintett civil, kormányzati, önkormányzati szereplők, valamint nemzetközi szervezetek képviselői is. A sikeres konferencia és workshop mintegy 100 résztvevővel zajlott. Itt együttműködésben, az Open Space technikát alkalmazva közösen meghatározott problématerületekre kerestek válaszokat a résztvevők. A bemutatkozás és az együttműködés hozadékaként a Kárpátok Alapítvány által támogatott

szervezetek további forrásszerzés és kapcsolatépítés révén újabb támogatókat tudtak bevonni rendkívül hasznos, értékes és hiánypótló munkájukba.

A támogatott szervezetek a megvalósított programoknak megfelelően számos szakmai területen jelentős mértékben fejlődtek, így a feladatok megközelítésében, a célcsoport szükségleteire és helyzetére történő rálátásban, kapacitásuk és kapcsolataik tekintetében. A háborút követően nem volt megfelelő kommunikáció, illetve koordináció a menekültválságban érintett szervezetek és a területek között, amelynek kezeléséhez e program jelentős mértékben járult hozzá. A program ösztönzésére és támogatásának köszönhetően számos együttműködés alakult ki az érintett szervek, szervezetek között. Példaértékű együttműködések születtek a program eredményeképpen civil-civil, civil-karitatív, civil-önkormányzati, civil-felsőoktatási területen, amelyekre kiemelten büszkék vagyunk. Ezeknek az együttműködéseknek a krízis kezelésén túl a legnagyobb jelentőségük a társadalmi felelősségvállalás terén volt. Ezeket a feladatokat egyedül a kormányzati szervek nem képesek megfelelően ellátni, a civil szervezetek azonban elköteleződésüknek, gyors reagálásuknak, hatékony eszközeiknek köszönhetően ezt a munkát ki tudják egészíteni, és hatékonyabbá kívánják tenni. Ez nagymértékben járult hozzá a projektek hosszabb távú fenntarthatóságához, a források megszűnését követően is, hiszen egy példaértékű vidéki hálózat alakult ki a támogatásból részesülő civil szervezetekből.

A Kárpátok Alapítvány kiemelten fontosnak tartja a civil szervezetek átlátható működéséről szóló kommunikációt. Ezért a támogatottaktól elvártuk a rendszeres kommunikációt, hiszen elsőkézből hiteles információt tudtak nyújtani közvetlenül az érintetteknek. Ezek az üzenetek képesek átfújni a propaganda narratíváját, hiszen valós személyek, valós problémáiról és hatékony segítségnyújtásról szólnak. Annak ellenére, hogy viszonylag kevés embert érnek el, nagy jelentőségűek.

A Kárpátok Alapítvány a támogatott projektek megvalósítása során találkozott számos helyzettel, problémával, melyet összevetve a menekült személyek tartózkodási prognózisával (Bartal A. M.) határozott és hatékony program(ok) építhetők fel. A legjelentősebb megállapítás, hogy a Magyarországon történő tartózkodási prognózis a leginkább meghatározója a szükségleteknek, a szükségletekre való reagálás pedig az Alapítvány által támogatott civil szervezetek hatékonyságát és szakmaiságát tudja jelezni.

A *tartósan* Magyarországon maradni kívánók jelzett szükségleteit két alapvető természetbeni támogatás, a higiéniai cikkek és az élelmiszer dominálta.

A *határozatlan ideig* maradni szándékozók szükséglet-struktúrája jórészt megegyezik a tartósan maradni szándékozókéval, azonban szükségleteiket sokkal magasabb átlagpontszámokkal fejezték ki, így például a materiális támogatásokat (élelmiszer, tisztálkodószerek, ruházat), a menekült ügyintézással (fordítás és tolmácsolás) kapcsolatos igényeket.

A *bizonytalan* tartózkodási aspirációjú válaszadók szükséglet prioritásai gyengébbnek mutatkoztak, mint a határozatlan ideig és tartósan maradni szándékozóké, melyek a természetbeni támogatások körébe tartoztak (élelmiszer, tisztálkodószerek) emellett a lakhatási helyzetük megoldásával kapcsolatos igényekre jelentkeztek szükséges kategóriaként.

A kis számú, *határozott idejű* tartózkodást valló válaszadók jellemzője, hogy egyetlen támogatási formát sem jelöltek meg, amire „elégge szükségük” lenne.

Az elemzés összegzéseként a négy különböző tartózkodási kategóriába tartozók, négy különböző szükséglet-struktúrát mutatnak. Ezek az eredmények konkrétan alkalmazhatók a

differenciált, a hatékony és a „gazdaságos” segélyezési, támogatási programok kialakításánál. Az adatok alapján elmondható, hogy a támogatottak dominánsan jelzett középtávú szükségletei vegyes támogatási formában elégíthetők ki egy középtávú támogatási programban: természetbeni és materiális tárgyú szükségletek (élelmiszer, tisztálkodószerek és ruházat, lakhatás és menekültügyi ügyintézés), emellett a szolgáltatás jellegű igények (tolmácsolás, gyógyszer-támogatás, nyelvtanfolyam) a fontosak.

A FOLYTATÁS

Az eddigi eredmények és tapasztalatok, illetve az ukrajnai események fényében a program folytatásának mindenképpen létjogosultsága van. A 2022 februárja óta fennálló problémák sajnos még nem oldódtak meg, a hazai és a nemzetközi helyzet is folyamatosan változik és átalakul. A Kárpátok Gyorssegély Alap Ukrajnáért programot azonban alapítványunk 2023-ban bezárta. Ennek legfőbb oka az volt, hogy a kríziskezelésében, menekültsegítésben részt vevő legfőbb partnerei olyan komplex projektek megvalósításába kezdtek – együttműködésben az alapítvánnyal, amelyek finanszírozására a kisadományok már nem voltak elegendőek. Az adományozási hajlandóság jelentős mértékben lecsökkent, a kisebb volumenű akciók elhaltak, vagy más támogatói forrásra találtak.

Az alapítvány által támogatott programok, „pilot projektek” által nyújtott szolgáltatások, terepismeret és helyzetfelismerés, az együtt gondolkodás és a közös cselekvés, olyan hosszú távú hasznosságot mutat, mely tovább erősíti az eddigi eredményeket.

A Kárpátok Alapítvány – legfontosabb partnereivel együttműködve – a program során megszerzett tapasztalatait hasznosítva 2024-től az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának, az **UNHCR támogatásával** és azzal szoros szakmai partnerségben valósítja meg az Ukrajnából a háború elől elmenekült személyek komplex segítségnyújtását. Ez a 3 éves program és a szervezetek közötti kapcsolódás tovább erősíti az eddigi munka hatását.